

prima instanță: Judecătoria Ialoveni  
judecător: C. Crețu  
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău  
judecători: N. Budăi, V. Efros, I. Muruianu

dosarul nr. 2ra-1629/17

## DECIZIE

27 septembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit  
al Curții Supreme de Justiție

în componența:  
președintele ședinței,  
judecători

Valentina Clevadi  
Iuliana Oprea  
Ion Druță  
Dumitru Mardari  
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Gușanu Aurelia, prin intermediul avocatului Mihaila Constantin,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Gușanu Aurelia împotriva lui Cojocaru Fiodor cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate, obligarea de a nu crea obstacole în posesia și folosința patrimoniului, recunoașterea ca succesori nedemn și evacuarea, cererea de chemare în judecată înaintată de Gușanu Aurelia împotriva notarului public Chetreanu Oleg cu privire la anularea actelor și obligarea eliberării certificatului de moștenitor legal și la cererea de chemare în judecată a lui Cojocari Ivan împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat Ialoveni și Gușanu Aurelia cu privire la prelungirea termenului de acceptare a succesiunii

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2017, prin care au fost respinse apelurile declarate de Gușanu Aurelia și Cojocari Ivan, prin intermediul avocatului Barbacar Anatolie și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Ialoveni din 16 iunie 2015

c o n s t a t ă:

La 17 octombrie 2011 Gușanu Aurelia, a depus cerere de chemare în

judecată împotriva Cojocaru Fiodor privind recunoașterea dreptului de proprietate asupra întregii averi ramase după decesul Lușiei Cojocari în s. X, r. X (Vol-I, f.d.2-3).

În motivarea acțiunii reclamanta, a invocat că la 12 aprilie 2011 a depus o cerere la notarul public Oleg Chetreanu privind eliberarea certificatului de moștenitor la întreaga avere rămasă după decesul mamei sale Cojocaru Lușia, decedată la 31 decembrie 2010. La 27 septembrie 2011, notarul public Chetreanu Oleg prin încheierea nr. 42 a refuzat să-i elibereze certificatul de moștenitor asupra întregii averi rămase după decesul mamei sale, pe motiv că nu a prezentat toate actele necesare pentru eliberarea certificatului de moștenitor, și că nu este clar cercul de moștenitori, precum și dreptul de proprietate a lui Cojocaru Lușia nu a fost transcris în Registrul bunurilor imobile potrivit prevederilor art. 321 alin. (2) CC RM. Susține că, la cererea de eliberare a certificatului de moștenitor au fost anexate următoarele acte: hotărârea Judecătorei Ialoveni din 12 decembrie 2003, decizia Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2004, încheierea Curții de Apel Chișinău din 04 octombrie 2004 privind corectarea erorilor din dispozitivul Deciziei menționate, toate fiind înregistrate la oficiul teritorial cadastral, precum și certificatul cu privire la valoarea bunului imobil nr. 5501/11/17760 din 14 septembrie 2011, planul geometric din 19 septembrie 2011 actul de constatare pe teren la efectuarea identificării bunurilor imobile din 19 septembrie 2011.

A mai indicat că prin hotărârea Judecătorei Ialoveni din 12 decembrie 2003 acțiunea Aurelei Gușanu a fost admisă integral stabilindu-se faptul intrării în posesia averii succesoriale și acceptării succesiunii după decesul tatălui Gușanu Efim (decedat la 28 ianuarie 1981), fiind recunoscută nulă înregistrarea proprietății imobiliare din s. X r-1 X după Cojocaru Lușia efectuată în baza certificatului nr. 991 din 21 noiembrie 1997 eliberat de Primăria X, s-a recunoscut contractul de donație din 08 aprilie 1998 prin care Cojocaru Lușia a dăruit lui Cojocaru Ion imobilul cu suprafața de 67,9 m.p. și lotul de pământ cu suprafața de 1038 m.p. conform titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr 019761, ca fiind nule și s-a dispus a transmite în proprietatea Aurelei Gușanu 1/4 cotă parte din averea succesorală situată în s. X r-1 X, atribuindu-i în natură: odaia 1-1 cu suprafața de 12,6 m.p. în valoare de 8049 lei, odaia 1-2 -90 m.p.-5749 lei, veranda „a”-7242 lei, pridvor-387 lei din casa de locuit „1A” și în folosință terenul de pământ aferent, iar cererea reconvențională a lui Cojocaru Fiodor privind recunoașterea dreptului de proprietate asupra casei de locuit și construcțiilor de pe lângă casă a fost respinsă ca neîntemeiată, fiind încasată de la Gușanu Aurelia în folosul lui Cojocaru L., suma de 3668 lei 55 bani, ce constituie diferența de preț dintre partea reală atribuită din casă și cota parte ce îi revenea.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2004 a fost respins apelul declarat de Cojocaru Ion ca neîntemeiat și s-a menținut hotărârea Judecătorei Ialoveni din 12 decembrie 2003 în partea în care au fost declarat nul contractul de donație din 08 aprilie 1998, prin care Cojocaru Lușia a dăruit lui Cojocaru Ion imobilul cu suprafața de 67,9 m.p. și lotul de pământ de 1038 m.p.

și titlu de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. 019761. A fost respins apelul declarat de Cojocaru Fiodor ca neîntemeiat și s-a menținut hotărârea instanței de fond în partea în care a fost respinsă cererea reconvențională și s-a admis apelul declarat de Cojocaru Luția, în această parte fiind pronunțată o nouă hotărâre prin care a fost constatat faptul acceptării de către Gușanu Aurelia a succesiunii, în mărime de  $\frac{1}{4}$  din construcția auxiliară „1A” și terenul aferent cu suprafața 0,13 ha din s. X r-1 X, fiindu-i atribuită suprafața locativă nr. 3 – 17,3 m.p. în valoare de 11052 lei, pridvorul în valoare de 387 lei, lotul de pe lângă casă cu suprafața de 0.026 ha în valoare de 7242 lei. Luției Cojocaru i-a fost lăsată în proprietate loc. 2 cu suprafața de 9,0 m.p. și loc. 4 cu suprafața 14, 0 m.p., bucătăria 9,0 m.p., veranda “a”, pridvor, bucătăria de vară, ș.a.

Specifică că prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 04 octombrie 2004 au fost corectate greșelile și omisiunile din dispozitivul deciziei menționate și anume: a-i atribui în natură lui Gușan Aurelia: locativă „1”- suprafața 12.6 m.p. în valoare de 8049 lei, locativă „3”, suprafața 17.3 m.p. în valoare de 11052; pridvorul în valoare de 387 lei; lot de pe lângă casă cu o suprafață de 0,026 ha, în valoare de 489 lei și veranda „a” în valoare de 7242 lei, iar în total avere în valoare de 27219 lei, a-i lăsa în proprietate lui Cojocaru Luția casa de locuit: locativă „2” suprafața 9.0 m.p. în valoare de 5749 lei; locativă „4”, suprafața de 14.0 m.p. în valoare de 8943 lei; bucătăria „5” suprafața 9.0 m.p. în valoare de 5749 lei; baia 6, suprafața 6.0 m.p. în valoare de 3833 lei; veranda „a1” în valoare de 5794 lei; pridvor în valoare de 387 lei; bucătăria de vară „1” în valoare de 3479 lei; sarai „2” în valoare de 3779 lei; beciul „3”- 6779 lei, veceu „4”- 346 lei, sarai „5”-838 lei; poarta 1 - 3100 lei; gard II- 2905 lei; gard III- 763 lei; streșina IV - 260 lei; streșina V -384 lei; fântână VI-1482 lei; lot de pe lângă casă cu o suprafață 0,0778 ha, în valoare de 1463 lei; terenul pe art. 82 (grădini 0,13 ha) cu valoare 2748 lei, iar în total de 58581 lei, ce este mai puțin decât  $\frac{3}{4}$  părți care i se cuvin 5769 lei.

Deci,  $\frac{3}{4}$  din integru bun imobil din s. X r-1 X este proprietate personală a lui Cojocaru (Gușanu) Luția și soțul defunctei - Cojocaru Fiodor cu care a încheiat căsătoria la 18 februarie 1990, și nu are nici o tangență față de imobilul menționat, fiindcă instanța de judecată s-a expus asupra faptului că pârâtul n-a contribuit cu nimic la construirea averii imobiliare, la întreținerea acestuia și nu a mărit valoarea lui.

Specifică că prin scrisoarea nr. 33 din 01 august 2011 Cojocaru Fiodor a fost informată despre deschiderea procedurii succesoriale, dar nu sa prezentat pentru a-și expune opțiunea. Susține că, conform certificatului cu privire la valoarea bunului imobil din 14 septembrie 2011 nr.5501/11/17760 pentru prezentarea la biroul notarial în componența bunului imobil sunt incluse: sectorul de teren cu suprafața de 0,0808 ha - 1281 lei, casa de locuit „A” cu suprafața de 57,5 m.p. -10837 lei: veranda „a” -10,2 m.p.-2897 lei, scara-193 lei, bucătăria de vară „1”-14,3 m.p.-1696 lei, șura „2”-21 m.p.-1800 lei, beci „3”- 2.879 lei, veceu „4”- 150 lei; poarta 1-1447 lei; gard 11-737 lei; gard III- 357 lei; șopron V-143 lei, șopron VII-98 lei, astfel valoarea întregului imobil

constituie 24515 lei. Prin adeverința din 25 septembrie 2002 nr.1156 eliberată de Primăria s. X r-1 X se confirmă faptul că Gușanu Luția în anul 1987 dispunea de 0,23 ha, de teren conform art. 82, iar în anul 2002 dispune de 0.40 ha, de teren (f.d. 2-4, vol. II).

Ulterior reclamanta și-a concretizat cerințele și a solicitat repunerea în termen, recunoașterea în calitate de succesori legal al patrimoniului succesoral a mamei sale Cojocaru Luția decedată la 30 octombrie 2010, obligarea lui Cojocaru Fiodor de a nu crea obstacole la intrarea în posesie a patrimoniului succesoral, cu recunoașterea lui Cojocaru Fiodor ca succesori nedemn al patrimoniului succesoral, evacuarea lui Cojocaru Fiodor și alți membri al familiei sale din casa de locuit din s. X r. X și încasarea cheltuielilor de judecată (Vol.-II, f. d. 66-70, 139-140).

La 17 aprilie 2012 Gușanu Aurelia a depus cerere de chemare în judecată împotriva notarului public Oleg Chetreanu, intervenient accesoriu Cojocaru Ivan, prin care a solicitat repunerea în termen, anularea încheierilor nr. 11, 42 și obligarea la eliberarea certificatului de moștenitor legal (Vol.-III, f.d.2-5).

În motivarea acțiunii reclamanta, a invocat că la 31 decembrie 2010 a decedat mama sa, Cojocaru (Gușanu) Luția.

Specifică că din cauza acțiunilor agresive și ilegale ale lui Cojocaru Fiodor (tată vitreg), care după decesul mamei Cojocaru Luția, la data de 31 decembrie 2010 a alungat-o din ograda părintească, fiind fugărită cu diferite instrumente de lucru și permanent amenințată că o va omorî și bate dacă o să o vadă în ograda mamei sale, îi este pusă în pericol viața și sănătatea.

Sușține că, pînă în prezent nu poate să intre în posesia patrimoniului succesoral al mamei sale Cojocaru Luția și nici nu poate să se folosească de patrimoniul personal adiacent al aceleiași case și ogrăzi.

Indică că a încercat de nenumărate ori să ajungă cu pârâțul la un numitor comun, însă el refuză să o asculte.

Invocă reclamanta că Cojocaru Fiodor, nu a contribuit cu nimic la gospodăria și bunurile edificate de tatăl său Gușanu Efim în timpul căsătoriei cu mama sa Gușanu Luția fiind ajutați de Gușanu Aurelia.

La 12 aprilie 2011 a depus cerere la notarul public Oleg Chetreanu, privind eliberarea certificatului de moștenitor la averea rămasă după decesul mamei sale Cojocaru (Gușanu) Luția.

Prin încheierea notarului public Chetreanu Oleg din 27 septembrie 2011, i-a fost refuzată eliberarea certificatului de moștenitor legal.

Precizează că casa de locuit și construcțiile adiacente, au fost construite de părinții săi (Gușanu Efim și Gușanu (Olșevschi) Luția), care s-au căsătorit la 03 octombrie 1957, iar la 28 ianuarie 1981 a decedat Gușanu Efim, fapt confirmat prin certificatul de deces. La 18 februarie 1990, Gușanu Luția s-a căsătorit cu Cojocaru Fiodor, care a venit în gospodărie și pînă în prezent nu a contribuit cu nimic la îmbunătățirea bunurilor specificate.

La 28 august 2014 Cojocari Ivan a depus cerere de chemare în judecată împotriva IFS Ialoveni și Gușanu Aurelia privind prelungirea termenului de acceptare a succesiunii testamentare rămasă după decesul lui Cojocaru Luția

(Vol.-I, f.d.5-6).

În motivarea acțiunii a invocat că la 12 noiembrie 2004 a fost întocmit testamentul prin care Cojocaru Luția a testat toată averea lui Cojocari Ivan.

La 31 decembrie 2010 Cojocaru Luția a decedat. După deces a acceptat succesiunea prin intrarea în posesia patrimoniului succesoral.

La 05 august 2014 a revenit în Republica Moldova, iar la 12 august 2014 s-a adresat notarului public Chetreanu Oleg cu cerere privind deschiderea succesiunii.

Prin decizia din 12 august 2014 i-a fost refuzată deschiderea procedurii succesoriale, pe motiv că a omis termenul.

Consideră că a omis termenul de acceptare a succesiunii testamentare din motive întemeiate, deoarece o perioadă îndelungată s-a aflat peste hotare, neavând astfel posibilitatea reală de a se adresa cu cerere în termenul stabilit.

Prin încheierea Judecătoriei Ialoveni din 21 aprilie 2015 cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată Gușanu Aurelia împotriva lui Cojocaru Fiodor cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate, obligarea de a nu crea obstacole în posesia și folosința patrimoniului, recunoașterea ca succesori nedemn și evacuarea și cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Cojocari Ivan împotriva IFS Ialoveni și Gușanu Aurelia cu privire la prelungirea termenului de acceptare a succesiunii, au fost conexe într-un singur proces (Vol.-III, f.d. 84).

Prin hotărîrea Judecătoriei Ialoveni din 16 iunie 2015 cererea de chemare în judecată depusă de Gușanu Aurelia împotriva lui Cojocaru Fiodor cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate, obligarea de a nu crea obstacole în posesia și folosința patrimoniului, recunoașterea ca succesori nedemn, cererea de chemare în judecată depusă de Gușanu Aurelia împotriva notarului public Oleg Chetreanu, cu privire la repunerea în termen, anularea încheierilor nr. 11 din 15 martie 2012 și 42 din 27 septembrie 2011, cu obligarea eliberării certificatului de moștenitor legal asupra patrimoniului succesoral, și cererea de chemare în judecată depusă de Cojocari Ivan împotriva IFS Ialoveni și Gușanu Aurelia cu privire la prelungirea termenului de acceptare a succesiunii testamentare au fost respinse ca neîntemeiate (Vol.-III, f.d. 118-121).

La 01 iulie 2015 Gușanu Aurelia, în termenul prevăzut de lege, a declarat apel împotriva hotărîrii primei instanțe, solicitînd admiterea acestuia, casarea integrală a hotărîrii Judecătoriei Ialoveni din 16 iunie 2015, cu emiterea unei noi hotărîri prin care să fie admisă integral cererea de chemare în judecată înaintată de Gușanu Aurelia (Vol.-III, f.d. 125-129, 148-160).

La 15 iulie 2015 Cojocari Ivan, prin intermediul avocatului Barbacar Anatolie a declarat apel împotriva hotărîrii primei instanțe, solicitînd admiterea acestuia, casarea integrală a hotărîrii Judecătoriei Ialoveni din 16 iunie 2015, cu emiterea unei noi hotărîri prin care să fie admisă integral cererea de chemare în judecată înaintată de Cojocari Ivan (Vol.-III, f.d. 131-133).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2015 procesul în cauza dată a fost suspendat pînă la determinarea succesorului în drepturi a lui Cojocaru Fiodor, decedat la 02 septembrie 2015 (Vol.-III, f.d. 168-169).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 05 octombrie 2016, a fost înlocuit în prezentul proces Cojocaru Fiodor cu moștenitorul legal Cojocaru Ivan (Vol-III, f.d.202-204).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 23 martie 2017, a respins apelurile declarate de Gușanu Aurelia și Cojocari Ivan, prin intermediul avocatului Barbacar Anatolie și a menținut hotărârea Judecătorei Ialoveni din 16 iunie 2015.

La 30 iunie 2017 Gușanu Aurelia, prin intermediul avocatului Mihaila Constantin, a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău prin decizia din 23 martie 2017, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a ambelor hotărâri judecătorești în partea respingerii pretențiilor sale, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii în această parte.

În motivarea cererii de recurs Gușanu Aurelia, prin intermediul avocatului Mihaila Constantin, a indicat că instanțele de judecată au apreciat arbitrar probele prezentate și nu a elucidat integral circumstanțele pricinii care au importantă pentru soluționarea pricinii, a aplicat și interpretat eronat normele de drept material și procedural.

Mai indică că, nici instanța de fond și nici instanța de apel nu au determinat corect patrimoniul succesoral al defunctei Cojocaru Luția, fiind interpretat greșit faptul că bunurile imobile ce aparțineau acesteia, nu au fost înregistrate în registrul bunurilor imobile.

Or, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 04 octombrie 2004 și decizia Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2004 s-a dispus a lăsa în proprietate lui Cojocaru Luția în casa de locuit: locativă nr. "2" cu suprafața de 9,0 m.p., nr. „4” cu suprafața de 14,00 m.p., bucătăria „5” cu suprafața de 9,0 m.p., baia „6” cu suprafața de 6,0 m.p., veranda "a1", pridvor, bucătăria de vară "1", sarai "2", beciul „3”, veceu „4”, sarai (șopron) „5”, poartă „I”, gard „II” și „III”, streșină „IV” și „V”, fântână „VI”, lot de pe lângă casă cu suprafața de 0,0778 ha și teren pe art. 82 CF (grădină cu suprafața de 0,13 ha), fiind anulate actele anterioare.

Deci, încheierea Curții de Apel Chișinău din 04 octombrie 2004 și decizia Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2004 sunt translative de proprietate și au fost înregistrate la OCT Ialoveni.

Sușține recurenta că, Curtea de Apel Chișinău nu a dat răspuns la argumentele invocate în cererea de apel, încălcându-i astfel, dreptul la un proces echitabil prevăzut de art. 6 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În conformitate cu art. 439 Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ prin încheierea din 06 septembrie 2017 a considerat recursul admisibil fără a

prejudicia fondul și a dispus judecarea acestuia de către completul din 5 judecători.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) și art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează în lipsa părților, în limitele invocate în cerere, pe baza referinței depuse de intimat și fără a administra noi dovezi.

Judecând recursul declarat în limitele invocate și pe baza materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este depus în termen, întemeiate și care urmează a fi admis cu casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2017 și trimiterea pricinii la rejudecare în alt complet de judecători.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale.

Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților copia deciziei din 23 martie 2017 la 10 mai 2017 (f.d. 237, Vol. III), însă dovada că aceasta a fost recepționată și la ce dată lipsește.

Recurenta susține că a făcut cunoștință cu decizia contestată la 14 iunie 2017.

Astfel, instanța de recurs consideră că, recursul declarat de Gușanu Aurelia, prin intermediul avocatului Mihaila Constantin, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2017, la 30 iunie 2017, este declarat în termen.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform art. 239 Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

După cum s-a stabilit, Gușanu Aurelia a cerut recunoașterea dreptului de proprietate, obligarea de a nu crea obstacole în posesia și folosința patrimoniului, recunoașterea ca succesori nedemn a lui Cojocaru Fiodor, anularea încheierilor nr. 11 din 15 martie 2012 și 42 din 27 septembrie 2011, cu obligarea eliberării certificatului de moștenitor legal asupra patrimoniului succesoral.

Cojocari Ivan în cererea de chemare în judecată depusă împotriva IFS Ialoveni și Gușanu Aurelia a cerut prelungirea termenului de acceptare a succesiunii testamentare.

Prin hotărârea Judecătoriei Ialoveni din 16 iunie 2015, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2017, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Colegiul consideră concluziile instanței de apel ca fiind premature din

următoarele considerente.

Atât prima instanță cât și instanța de apel și-au argumentat soluția privind respingerea acțiunii ca neîntemeiată prin faptul că Gușanu Aurelia nu a prezentat notarului actele de proprietate în temeiul cărui a apărut dreptul de proprietate a lui Cojocaru Luția, or actele inițiale de proprietate sunt cele care au stat la baza întocmirii contractului de donație care a fost declarat nul, iar prin decizia Colegiului civil al Curții de Apel din 23 martie 2004, ulterior corectată prin încheierea din 04 octombrie 2004, se atestă doar stabilirea partajării averii moștenite. Mai mult ca atât dreptul de proprietate al Luției Cojocaru nu a fost înscris în Registrul bunurilor imobile, în conformitate cu prevederile art. 321 Cod civil. Cu referire la acțiunea înaintată de Cojocaru Ivan, instanțele au stabilit că acesta, în interiorul termenului de 6 luni, prevăzut de art. 1517 Cod civil conștient nu și-a manifestat voința de a accepta succesiunea legală, cu toate că cunoștea despre deces și a avut posibilitatea să o accepte, totodată nefiind constatăte careva motive întemeiate de omitere de către aceasta a termenului de acceptare a succesiunii.

Totodată, instanța de apel urma să determine patrimoniul succesoral al defunctei Cojocaru Luția, ținând cont și de încheierea Curții de Apel Chișinău din 04 octombrie 2004, prin care bunurile comune a fost divizate.

Afară de aceasta, instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au stabilit dacă Cojocaru Ion și Cojocaru Ivan este una și aceeași persoană.

Or, în prezentul proces Cojocaru Fiodor a fost înlocuit cu moștenitorul legal Cojocaru Ivan, fiind prezentat doar certificatul de calitate de moștenitor din 22 septembrie 2015, nu și certificatul de moștenitor legal, care îi dă dreptul la succesiune.

Concomitent în certificatul respectiv este indicat Cojocari Ivan și nu Cojocaru Ivan și Cojocaru Teodor și nu Cojocaru Feodor.

Deci, instanța de apel urma să constate cert masa succesorală existentă la momentul decesului Luției Cojocaru cât și persoanele cu drept de succesiune.

În acest sens, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că instanța de apel nu a dat apreciere deciziei Colegiului civil al Curții de Apel din 23 martie 2004 și încheierii din 04 octombrie 2004, pronunțate vis-a-vis de proprietatea Luției Cojocaru și Gușanu Aurelia.

Mai mult ca atât, nu a fost stabilit cu exactitate obiectul litigiului, ținând cont de solicitările părților conținute în cererile de chemare în judecată.

La rejudecare instanța de apel mai urmează cert să identifice persoanele ce participă la raportul litigios, ținând cont că numele și prenumele părților se indică în acte diferit.

Deci, împrejurările menționate mai sus au fost lăsate fără apreciere de instanțe, pe când urmau a fi analizate în cumul cu alte probe materiale, întru judecarea justă a raportului juridic apărut în speță.

Astfel, contrar standardelor procedurale recunoscute, atât prima instanță, cât și instanța de apel la adoptarea raționamentului final și-au fundamentat concluziile în baza unui suport probator contradictoriu, cărui nu i-a fost dată

aprecierea corespunzătoare. Soluționând prezenta pricină, instanțele de judecată nu s-au expus asupra tuturor probelor din dosar, nu și-au motivat soluțiile și concluziile, nu au furnizat răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că circumstanțele enunțate afectează grav dreptul părților la un proces echitabil.

Se reiterează că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre și decizie motivate. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Potrivit unei jurisprudenței constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (speța Garcia Ruiz c. Spaniei, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți (principiul nr. 6 al Recomandării nr. R (84)5 privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea funcționării justiției, adoptată la 28 februarie 1984 de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei), ceea ce la cazul prezentei spețe este lipsă.

Or, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit la cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat acțiunea posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a dreptului la un proces echitabil (speța Hiro Balani c. Spaniei, hotărârea din 09 decembrie 1994).

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că hotărârile judecătorești pronunțate nu satisfac standardele procedurale ale legalității și temeiniciei unui act judecătoresc, omisiune care nu poate fi corectată de către instanța de recurs la examinarea pricinii în ordine de recurs, și reiterând lipsa temeiurilor legale de a restitui cauza spre rejudecare în prima instanță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Gușanu Aurelia, prin intermediul avocatului Mihaila Constantin, a casa integral decizia Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2017 cu remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecători.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând pricina, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se admite recursul declarat de Gușanu Aurelia, prin intermediul avocatului Mihaila Constantin.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Gușanu Aurelia împotriva lui Cojocaru Fiodor cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate, obligarea de a nu crea obstacole în posesia și folosința patrimoniului, recunoașterea ca succesor nedemn și evacuarea, cererea de chemare în judecată înaintată de Gușanu Aurelia împotriva notarului public Chetreanu Oleg cu privire la anularea actelor și obligarea eliberării certificatului de moștenitor legal și la cererea de chemare în judecată a lui Cojocari Ivan împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat Ialoveni și Gușanu Aurelia cu privire la prelungirea termenului de acceptare a succesiunii, cu restituirea pricinii pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,

Valentina Clevadi

judecători

Iuliana Oprea

Ion Druță

Dumitru Mardari

Galina Stratulat